

حسابداری شرکت‌های تضامنی

- مروری بر تشکیل شرکت تضامنی و انواع حساب‌های مورد استفاده در شرکت‌های تضامنی
- حسابداری سرمایه گذاری اولیه
- ادغام دو شرکت و تشکیل شرکت تضامنی جدید
- سرمایه گذاری مجدد

تشکیل شرکت تضامنی: شرکت تضامنی هنگامی تشکیل می شود که

- ۱- شرکتنامه مطابق قانون تنظیم شده و در اداره ثبت شرکتهای به ثبت رسیده باشد.
- ۲- تمام سرمایه نقدی تادیه و سهم الشرکه غیرنقدی نیز تقویم و تسلیم شده باشد.

حسابهای مورد استفاده در شرکتهای تضامنی: حسابهای مورد استفاده برای ثبت داراییها و بدهیها در شرکتهای تضامنی مشابه با حسابهای سایر واحدهای تجاری است. اما با توجه به ویژگیهای شرکتهای تضامنی، از حسابهای دیگری نیز برای هریک از شرکاء در دفاتر حسابداری استفاده می شود. این حسابها عبارتند از :

1. حساب سرمایه شرکاء
2. حساب جاری شرکاء
3. حساب وام شرکاء
4. حساب برداشت شرکاء

۱- حساب سرمایه شرکاء

- در شرکتهای تضامنی برای هریک از شرکا حساب جداگانه ای با نام "حساب سرمایه" در دفاتر ایجاد شده و سرمایه گذاری نقدی و غیرنقدی هر شریک در دفاتر ثبت و نگهداری می شود.
- معمولاً این حساب به مبلغ ثابت در دفاتر ثبت و نگهداری می شود و تغییرات ناشی از برداشت شرکاء و یا تغییرات ناشی از سود و زیان در حسابهای دیگری که برای این منظور در نظر گرفته شده است ثبت می شود.
- داراییهایی که شرکا به صورت آورده غیرنقدی برای شرکت منظور می نمایند باید به ارزش منصفانه (ارزش بازار) که با موافقت کلیه شرکا باشد ارزیابی شده و همان مبلغ به عنوان آورده شرکا در حساب سرمایه شرکا لحاظ شود.

مثال ۲: امین، ایمان و ساسان موافقت کردند که با شراکت یکدیگر شرکت تضامنی امین و شرکاء را از اسفند ۸۶ تشکیل دهند. بدین منظور امین ۷۰۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و یک قطعه زمین به ارزش ۱۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ایمان مقداری کالا به ارزش ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ساسان یک دستگاه ماشین آلات تولیدی به ارزش ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۲۱۰۰,۰۰۰ ریال از مطالبات خود را به عنوان سرمایه به شرکت آوردند. کلیه دارائیه‌ها به ارزش‌های مذکور مورد موافقت قرار گرفت. ولی در مورد مطالبات قرار شد ۱۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان مطالبات مشکوک الوصول در نظر گرفته شود.

مطلوبست: ثبت لازم در دفتر روزنامه عمومی شرکت تضامنی.

پاسخ:

تاریخ	نام حساب و شرح	بدهکار	بستانکار
۸۶/۱۲/۱	وجه نقد	۷,۰۰۰,۰۰۰	
	زمین	۱۳,۰۰۰,۰۰۰	
	موجودی کالا	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	
	ماشین آلات	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	
	حسابهای دریافتنی	۲۱۰۰,۰۰۰	
	سرمایه امین		۲۰,۰۰۰,۰۰۰
	سرمایه ایمان		۱۵,۰۰۰,۰۰۰
	سرمایه ساسان		۱۶,۰۰۰,۰۰۰
	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول		۱۰۰,۰۰۰
	ثبت بابت سرمایه گذاری شرکاء		

۲- حساب جاری شرکاء:

در شرکت‌های تضامنی به ثبت رسیده در اداره ثبت شرکت‌ها با توجه به اینکه تغییر در سرمایه باید به اطلاع اداره ثبت شرکت‌ها برسد، جهت انجام برخی مبادلات مالی بین شرکاء و شرکت، برای هر کدام از شرکاء حساب جاری جداگانه‌ای نگهداری می‌شود. برداشت و سهم زیان هر یک از شرکاء در قسمت بدهکار حساب جاری وی و سهم بهره سرمایه (در صورتی که در شرکتنامه پیش‌بینی شده باشد)، سهم سود، حقوق و کمسیون هر یک از شرکاء در بستانکار حساب جاری او ثبت می‌شود. این حساب از حساب‌های دائمی بوده و مانده آن از سالی به سال دیگر منتقل و محل نمایش آن در ترازنامه، در کنار سرمایه شرکاء می‌باشد. در واقع این حساب نشان‌دهنده قسمتی از سرمایه است. بنابر این مواردی چون حقوق، پاداش، سود تضمین شده (بهره) سرمایه و سهم سود هر شریک در بستانکار حساب جاری شرکاء و برداشت‌های نقدی و غیرنقدی و سهم زیان هر شریک در بدهکار حساب جاری شرکا ثبت می‌شود. مانده بدهکار حساب جاری شرکت در هر زمان نشانگر میزان مطالبات شرکت از شریک و مانده بستانکار آن نشان‌دهنده بدهی شرکت به شریک می‌باشد.

۳- حساب برداشت شرکاء:

در برخی موارد طبق مفاد شرکتنامه ممکن است شرکاء مجاز باشند وجوه یا کالای مورد نیاز خود را تا حد مقرر در شرکتنامه از شرکت برداشت نمایند. در این گونه موارد، برای هر یک از شرکاء یک حساب جداگانه تحت عنوان "برداشت" در دفاتر ایجاد شده و کلیه برداشت‌های نقدی و غیرنقدی شریک در طول دوره مالی در بدهکار این حساب ثبت می‌شود. این حساب یک حساب موقت بوده و مانده آن در پایان دوره مالی به حساب جاری هر شریک منتقل می‌شود. از آنجایی که برداشت هر شریک به منزله دریافت وام از شرکت می‌باشد، لذا ممکن است در شرکتنامه نسبت به برداشت شرکاء بهره‌ای در نظر گرفته شود.

مثال :

آقای محمد حسینی یکی از شرکاء شرکت تضامنی حسینی و برادران در تاریخ ۱۳۹۷/۰۸/۲۰، مبلغ ۳۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال با توافق کلیه شرکاء از حساب شرکت برداشت نمود. ثبت حسابداری برداشت به این صورت است :

۱۳۹۷/۰۸/۲۰ برداشت آقای محمد حسینی ۳۰.۰۰۰.۰۰۰
صندوق (بانک) ۳۰.۰۰۰.۰۰۰

- در صورتی که در پایان سال برداشت دیگری صورت نگرفته باشد، حساب برداشت بدین صورت بسته می شود:

۱۳۹۷/۱۲/۲۹ جاری آقای محمد حسینی ۳۰.۰۰۰.۰۰۰
برداشت آقای محمد حسینی ۳۰.۰۰۰.۰۰۰

۴- حساب وام شرکاء :

گاهی اوقات ممکن است شرکت تضامنی به وجوه نقد نیاز داشته باشد و این وجوه از طریق یکی از شرکاء تأمین گردد و به دلایلی شرکاء تمایل به افزایش سرمایه نداشته باشند. بنابراین وجوه مذکور به صورت وام در اختیار شرکت قرار گرفته و با توافق سایر شرکاء هر ساله از این بابت مبلغی به عنوان سود تضمین شده (بهره) به شریک وام‌دهنده پرداخت می‌شود. مبلغی که به عنوان وام از طرف شریک در اختیار شرکت قرار می‌گیرد در حساب جداگانه‌ای تحت عنوان "وام دریافتی از شرکاء" ثبت می‌شود و مانده وام در تراز نامه به عنوان یکی از اقلام حساب-های پرداختی منعکس می‌گردد. لازم به ذکر است سود تضمین شده‌ای که به وام تعلق می‌گیرد در حساب وام شریک ثبت نمی‌شود، بلکه به حساب جاری آن شریک منظور می‌گردد.

در برخی موارد نیز ممکن است شرکت از وضعیت نقدینگی خوبی برخوردار باشد و شرکاء نیاز به وام داشته باشند در این گونه موارد، وام پرداختی به هر شریک در بدهکار حسابی تحت عنوان "وام پرداختی به شرکاء" ثبت می‌شود و مانده وام در ترازنامه به عنوان یکی از اقلام حساب‌های دریافتی منعکس می‌گردد.

مثال : آقای ایمانی در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ مبلغ ۱۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال به صورت وام در اختیار شرکت قرارداد و مقرر شد ماهیانه مبلغ ۲۵۰.۰۰۰ ریال به عنوان سود تضمین شده (بهره) دریافت نماید. ثبت‌های لازم به صورت زیر است:

۱۳۹۶/۰۵/۰۱ صندوق (بانک) ۱۰.۰۰۰.۰۰۰

وام دریافتی از آقای ایمانی ۱۰.۰۰۰.۰۰۰

اگر در پایان ماه بهره به صورت نقدی از حساب شرکت به آقای ایمانی پرداخت شود ثبت مربوطه بدین صورت است:

۱۳۹۶/۰۵/۳۱ هزینه بهره وام دریافتی ۲۵۰.۰۰۰

صندوق (بانک) ۲۵۰.۰۰۰

اما اگر بهره وام به حساب جاری آقای ایمانی منظور شود ثبت مربوطه بدین صورت خواهد بود:

۱۳۹۶/۰۵/۳۱ هزینه بهره وام دریافتی ۲۵۰.۰۰۰

حساب جاری آقای ایمانی ۲۵۰.۰۰۰

در هنگام بازپرداخت اصل وام به آقای ایمانی نیز ثبت زیر انجام می شود :

وام دریافتی از آقای ایمانی ۱۰.۰۰۰.۰۰۰

صندوق (بانک) ۱۰.۰۰۰.۰۰۰

ادغام دو شرکت و تشکیل شرکت تضامنی جدید

- نکته : در برخی موارد ممکن است از ترکیب دو یا چند واحد اقتصادی تشکیل شود. اینجا علاوه بر دارایی‌های بنگاه‌های مذکور، بدهی‌های آنها نیز به شرکت جدید منتقل می‌شود. در این صورت داراییها و بدهی‌های مذکور در دفاتر شرکت جدید با سرفصل مناسب ثبت شده و مابه‌التفاوت آنها به حساب سرمایه شرکا منظور می‌شود.

مثال ۳. ایرج و پرویز که هر کدام صاحب یک فروشگاه لوازم بدکی می‌باشند، برای گسترش فعالیتهای خود تصمیم گرفتند در تاریخ ۱۳۳۳/۱/۱۰ با ادغام فروشگاه‌های خود، شرکت تضامنی پرویز و شریک را تأسیس نمایند. ترازنامه هر یک از فروشگاه‌ها قبل از ادغام به شرح زیر می‌باشد:

فروشگاه پرویز

ترازنامه به تاریخ ۱۳۳۳/۱/۱۰

وجوه نقد	۵۰۰,۰۰۰ ریال	حساب‌های پرداختی	۳۰۰,۰۰۰ ریال
حساب‌های دریافتنی	۲۰۰,۰۰۰		
موجودی کالا (خالص)	۷۰۰,۰۰۰	سرمایه	۱,۱۰۰,۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال	جمع بدهی و سرمایه	۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال

فروشگاه ایرج

ترازنامه به تاریخ ۱۳۳۳/۱/۱۰

وجوه نقد	۴۰۰,۰۰۰ ریال	حساب‌های پرداختی	۲۰۰,۰۰۰ ریال
حساب‌های دریافتنی (خالص)	۱۰۰,۰۰۰	سرمایه	۸۰۰,۰۰۰
ساختمان (خالص)	۵۰۰,۰۰۰		
جمع دارایی‌ها	۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال	جمع بدهی و سرمایه	۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال

در مورد دارایی‌ها و بدهی‌های دو فروشگاه توافقی‌هایی به شرح زیر به عمل آمد:

۱. ارزش موجودی کالای فروشگاه پرویز ۹۰۰,۰۰۰ ریال مورد توافق قرار گرفت.

۲. حساب‌های دریافتنی فروشگاه پرویز ۱۵۰,۰۰۰ ریال مورد توافق قرار گرفت.

۳. ساختمان فروشگاه ایرج ۷۰۰,۰۰۰ ریال ارزیابی گردید و بقیه دارایی‌ها و بدهی‌ها عیناً مورد توافق قرار گرفت.

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۳۳/۱/۱	وجوه نقد		۵۰۰,۰۰۰	
	حساب های دریافتی		۱۵۰,۰۰۰	
	موجودی کالا		۹۰۰,۰۰۰	
	حساب های پرداختی			۳۰۰,۰۰۰
	سرمایه پرویز			۱,۲۵۰,۰۰۰
	ثبت سرمایه گذاری پرویز			
	وجوه نقد		۴۰۰,۰۰۰	
	حساب های دریافتی		۱۰۰,۰۰۰	
	ساختمان		۷۰۰,۰۰۰	
	حساب های پرداختی			۲۰۰,۰۰۰
	سرمایه ایرج			۱,۰۰۰,۰۰۰
	ثبت سرمایه گذاری ایرج			

سرمایه گذاری مجدد^۱

چنانچه شرکا طی فعالیت شرکت، به هر دلیل اقدام به سرمایه گذاری مجدد نمایند، حساب سرمایه هر یک از آنها معادل دارایی سرمایه گذاری شده بستانکار و حساب دارایی مربوطه بدهکار می گردد.

مثال ۴. فرض کنید ایرج و پرویز پس از یک سال فعالیت در تاریخ ۱۳۸۴/۱/۵ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت شرکت خود، هر کدام مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال به طور نقد مجدداً سرمایه گذاری نمایند.
ثبت لازم برای رویداد فوق به شرح زیر در دفتر روزنامه صورت می گیرد:

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱۳۸۴/۱/۵	وجوه نقد		۴۰۰,۰۰۰	
	سرمایه پرویز ^۲			۲۰۰,۰۰۰
	سرمایه ایرج ^۲			۲۰۰,۰۰۰
	ثبت سرمایه گذاری مجدد شرکا.			

1. Reinvestment

۲. در صورتی که نخواهیم مانده حساب سرمایه شرکا را تغییر دهیم، می توان از حساب جاری شرکا استفاده کرد.

